Ч. 119 (10.796). Львів, вівторок 1. червня 1926. Poczlowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·20 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Осторги й підготування.

„Чорна кава" у прем. Бартля. — Бойкот ЗЛН. — Низка ядерних осторог марш. Пілсудського. — „Я не хотів би правити при допомозі кнута". — Наїзд послів і сенаторів. — Кандидати правиці. — Нарада клюбів національних меншостей. — Становище польського центра. — Відозви.

Варшава, 30. травня 1926.

Останні два дні були днями остаточних підготувань до бою на терені Нац. Зібрання. Єдиний явний кандидат на президента марш. Пілсудський, який вже від трьох днів менше або більше вдатно єгоцентрично розсновував перед представниками преси свої погляди на актуальні питання державного життя Польщі, з суботу явився на „чорній каві" у прем. Бартля, щоби й представникам польських соймових клюбів вичитати відповідну лекцію.

Вистерігаючись закиду „непатріотичности" прем. Бартель, муж довіря марш. Пілсудського, запросив до себе виключно тільки представників польських клюбів, продовжуючи дотеперішню традиційну лінію всіх премієрів і всіх президентів. Очевидно, такі маркантні польські державники, як Жиди, були тим дуже сконфужені. Марш. Пілсудський і прем. Бартель в даному випадку поступили зовсім правильно і коректно, бо „а ег вонег" маршалка і всі закиди шубрабства, злодійства і т. п. могли торкатися тільки „будівничих" сучасної Польщі, а не представників непольських народів. Запрошені польські партії репрезентували: пос. Міхальський і сен. Стецький (ХН. (дубадеків), посли: Дембський, Ердман і Сливак — „Пяста", пос. Хацінський — ХД. посли: Домбський і Полякевич — Хлоп. Сторон., посли: Дашинський, Морачевський, Марек і Земенцький — ППС., пос. Хондзинський — НПР і пос. Косцялковський — Клюб Праці. На „чорній каві" не зявилися запрошені представники ЗЛН. будучи в гострій опозиції до марш. Пілсудського.

В своїй ядерній промові марш. Пілсудський вказав, що травневі події є його виключним ділом. Він не міг з заложеними руками приглядатися сучасному положенню Польщі, не міг терпіти її внутрішньої і зовнішньої слабини, безкарних злодійств, панування інтересу одиниці і партій, під яких крилами ділялися надужиття і злочини. Вернувши з Магдебурга, він міг панувати всевладно при допомозі кнута. Але віряччи у відродження польського народу, він того не зробив, тільки віддав владу законодатному соймові. Там польський нарід не відродився. В Польщі розпаношилися шубравці і лайдаки. Тільки в ділянці військовій, в ділянці боротьби наступило відродження, що дало змогу довести війну до побідного кінця. Всюди иде боротьба осіб і партій, розпаношення бруду, безличва перевага лайдацьких елементів, нікчемність людей.

Демократичну свободу зведено до абсурду. Партії звернулися проти кожного, хто репрезентував державу. Його (маршалка) переслідувано на становищі голови держави підозріннями й наклепами, Нарутовича безкарно замордовано, Войцеховського спутали й нагинали до своєї вподоби партії й котерії.

Допускаючи послів і сенаторів до Нац. Зібрання, марш. Пілсудський робить спробу, чи можна в Польщі управляти без кнута. Натиску не буде ніякого. З виборчої урни повинен вийти президент, що вмів би стояти понад партіями, що репрезентував би весь нарід. В противному випадку маршалок не бере на себе обовязку боронити зненавиджений сойм і сенат, коли до голосу дійде вулиця. Він противиться тому, щоби в Польщі далі при владі були шубравці, бо якраз він виповів війну шубравцям, лайдакам, вбийникам і злодіям.

Сойм і сенат мали досі забагато прав, якими мусять поступитися в користь державної екзекутиви. Президент повинен мати змогу творити уряд без натиску партій. То його право.

З його кандидатурою можуть посли й сенатори робити, що хочуть. Йому байдуже, чи він одержить два, сто чи двісті голосів.

„Вибирайте того, кого хочете, одначе шукайте апартійного кандидата, гідного високого становища. Колиб ви так не поступили, то бачу все для вас в чорних колірах, а для себе в прикрих, бо я не хотів би правити при допомозі кнута".

З держави зроблено посміховище. Уряд підготовлює ріжні праці, але після вибору президента все може піти по давньому. Сойм певно схоче лишитися, а тут конечно на якийсь час треба позбутися сойму і сенату. Програмою маршалка є зменшення лайдацтва і промощення шляху чесноті. Маршалок запевнює, що не зміниться, що буде далі переслідувати злодіїв. Над сказаним посли й сенатори повинні застановитися і зробити відповідні висновки.

На тому скінчилася „чорна кава".

Мін. внутр. справ ген. Млодзяновський і держ. комісар на м. Варшаву ген. Складовський відбули конференцію з марш. Ратаєм щодо забезпечення Нац. Зібрання.

До Варшави надтягнули праві посли, які досі перебували головно на познанськім терені. Розпочалися таємні наради правих і центрових клюбів. Правиця ще не висунула свого кандидата, хоч в політичних колах кружляють імена Тромпчинського, Мавр. Замойського, Здз. Любомірського, Ґломбінського, Падеревського і Дмовського (цей останній відмовився кандидувати).

В суботу в полудне відбулася спільна нарада всіх клюбів нац. меншостей, на якій обговорювано тактику цих клюбів на Нац. Зібранні, справу розвязання сойму та зміни виборчої ординації й конституції. Постанов не винесено, вибираючи окрему комісію задля дальшого порозуміння.

Крайна правиця ставитиме свого кандидата. Центр вагається. „Пяст" виступив з ініціятивою до клюбів центра (ХД. і НПР.), щоби вони так вели себе на Нац. Зібранні, щоби був запевнений вибір марш. Пілсудського на президента.

Архієп. варшавський кард. Каковський з нагоди Нац. Зібрання видав відозву, в якій взиває до взаїмної любови, згоди, єдности і мира.

Взагалі в передодень вибору президента появилося безліч відозв ріжних установ, союзів, груп головно за вибором марш. Пілсудського, за яким заявився між иншим краківський університет і президент краківської Академії Наук Ян Розвадовський.

В останній хвилі.

Варшава, 31. травня 1926.

Справа кандидатур на президента держави не була вияснена й вчорашнього дня. Не диво, що и пруження в соймових кулюарах дійшло до кульмінаційного пункту, тимбільше що цілу неділю радили сливе всі клюби: ЗЛН., ХН., ХД., Український і Білоруський Клюби, Жиди, Німці, НПР., НПХ., Білоруська Громада (група пос. Тарашкевича) й ин. Тільки поміркована лівиця „відпочивала", бо її становище ясне.

ЗЛН. рішив нарешті вчора поставити кандидатуру пос. Гломбінського, після того, як марш. Тромпчинський рішуче відмовився кандидувати. Про це вийшов окремий комунікат, в якому зазначується, що ЗЛН. рішив одноголосно поставити своїм кандидатом на президента держави голову свого клюбу, проф. Станісл. Ґломбінського, і віддати на нього свої голоси також у другому голосуванні. Та вже після цієї ухвали до ЗЛН. звернулися хадеки з предложенням поставити спільного кандидата, що не належав би до нікотрого з тих клюбів. ЗЛН. прихилився до цього предложення і наскільки оба згадані клюби знайдуть такого спільного кандидата, то кандидатура Ґломбінського буде відкликана і кандидат правиці буде поставлений в останній хвилі. Інші клюби правиці поставляться до вибору президента мабуть пасивно, віддаючи білі картки.

Не менше заінтересування, як становище правиці, викликує і становище нац. меншостей, зокрема Українців і Білорусинів. Представники Українців і Білорусинів конферували більше як годину з прем. Бартлем у справі пекучих питань дня. На конференції обговорено цілу низку справ, звязаних з нестерпним положенням славянських „нац. меншин" у Польщі. Після того відбулася конференція Українців і Білорусинів з представниками ріжних груп польської лівиці. Була заповіджена окрема декларація польської помірк. лівиці в українській і білоруській справі в Польщі, одначе її відложено, аби не викликувати враження, що її уложено ad hoc. Ця декларація буде оголошена зараз після Нац. Зібрання.

Про конференцію прем. Бартля з представниками Українського Клюбу пос. Козицьким і Назаруком, можна було довідатися, що премієр заповів ріжні зміни в ділянці адміністрації і шкільній, як на становищах центральних, так і льокальних.

В останній хвилі довідуюся, що Український Клюб рішив при виборі президента віддати білі картки. В часі нарад Клюбу були голоси за Пілсудським, були й голоси за абстиненцією Клюбу при голосуванні, при чому мала бути оголошена відповідна декларація в пресі. Аналогічне становище займуть і Білорусини.

Зачувати, що після евентуального вибору Пілсудського сойм збереться ще двічі: 1) з метою ухвалення повновластей для президента держави, 2) з метою розвязання.

Варварське вбивство.

Французький голос з приводу вбивства Петлюри.

Париж, 28. травня.

„Le Journal" стверджує, що рідко коли трапляється, щоби морд був довершений в такий монструальний і варварський спосіб та з такою зимною кровю, як це сталося з от. Петлюрою.

Від березня мин. року Петлюра мешкав в умебльованій кімнаті при вул. Тенар. Мешкав там з дружиною і 14-літньою донечкою, що ходила до гімназії. Петлюра вів життя спокійне й відокремлене, рідко виходив з хати, стрічався виключно з емігрантами з України.

В дні злочину Петлюра пішов на обід сам, бо його дружина була хвора. Злочинець чигав на нього біля ресторану цілу годину, чекаючи на появу Петлюри. Була год. 2·10, коли зявився Петлюра. Тоді розігралася драма. Злочинець швидко підійшов до Петлюри:

— Ти Петлюра?

— Так!

— Знаменито! Отже боронися! (Чисто „лицарський" жест револьверового апаша!)

Одночасно злочинець виймив револьвер. Гукнув стріл. Петлюра впав на землю. Тимчасом злочинець стояв і стріляв далі.

— Досить, досить! Мій Боже! — то були останні слова обнятого агонією Петлюри. Збіглися люде і були би доразово розправилися зі злочинцем, колиб поліція не була взяла його в оборону.

Заведений до поліційного уряду, заявив злочинець, що він пімстився на Петлюрі за жидівські погроми на Україні, що не жалує свого вчинку і в разі потреби повторить його. Петлюра відвезений до шпиталю помер по 20 хвилинах. Його поцілено сімома кулями, що перейшли наскрізь.

Бразилія за Німеччиною.

Бразилія повідомила Німеччину, що зрікається свого „вето" в справі прийняття Німеччини до Ради Союза Народів. Про рішення це повідомив німецького посла в Женеві бразилійський делегат у Женеві Монтарайос.

Red. czas. „Diło" Pr. 256/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 115 (10792) z dnia 27. maja 1926 roku pod tytułem: „Nowi lude... staryj reżim" od słów: Nowi lude do końca tego artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) i występka z § 301 ustawy karnej uznał dokonaną w dniu 26. maja 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 27. maja 1926.

Hawel.

Польські парадокси.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 27. травня 1926.

Будучий історик Польщі матиме чималий клопіт. Якщо він схоче доходити подій відродженої польської республики методою прагматичною й користуватись при їх освітленні аргументами льогіки — швидко вдарить чолом в замкнуті двері. І навпаки: лише той дієписець Річипосполитої впорається зі своїм завданням, коли він прийме за свій принцип, що льоґіка в її історії здебільшого не грала ніякої ролі, та що за це тріюмфи святкували парадокси. Проминемо порівнання сорокатої національної статистики нинішньої Польщі з її однородно-національною фірмою, великодержавницьку манію з білянсом реальних успіхів внутрі й назовні, захоплення високим престіжом з руїною усякого престіжу навіть у власних очах, економічну катастрофу з війнами генералів і т. п. Це вже речі „старі", з якими всі „зжилися", і які тому не разять своєю дивоглядністю. Травневі події у Варшаві й оте, що тепер коїться у Польщі на наших очах, є прикладом парадоксів у державній політиці, справді рідко коли зустрічаних у всесвітній історії.

Марш. Пілсудський робить державний замах при помочі збройної сили. Він голосить абстрактне гасло морального оздоровлення, а конкретно заявляє, що єдиною метою його виступу — називаного завжди делікатно „військовою демострацією" (близько $1\frac{1}{2}$ тисячі жертв убитими й раненими!) — є повалення уряду Вітоса. Під натиском зреспольтованої армії і марева громадянської війни паде парляментарний уряд Вітоса, потягаючи за собою конституційного президента Войцеховського. І Пілсудський раптом робить поворот до легалізації, до конституціоналізму, парляментаризму. Як можна „легалізувати" старим „конституційним" шляхом нарушення легальности й конституції, що залишиться нарушенням всупереч усім високопарним фразам?! Мало того. Усунувши силою тих, що були при владі, марш. Пілсудський домагається апробати від тих самих, яких він усунув! Річ ясна, що така політика (чи тактика) доводить до повної дезорієнтації і крайного невдоволення усіх. Вдоволеним є лише один маршалок.

„І можуть критикувати мене люде так як їм це лише до вподоби, одначе я не перестану твердити, що зробив я єдиний свого рода історичний факт, бо зробив я щось подібне до замаху стану і зумів його негайно залегалізувати, і зробив щось у роді революції без ніяких революційних консеквенцій"...

Ну, ну — покищо цих „консеквенцій" справді нема, але марш. Пілсудський може помилитися, коли він вірить, що їх ніколи не буде. Марш. Пілсудський може помилитися, коли він думає, що можна кермувати життям держави, корегуючи лише його спорадичними виступами в роді останнього, що можна грати першу скрипку у політиці, стоючи самому від політики осторонь та взагалі глядючи на політичне життя з певним призирством, будучи лише задивленим у німб власного імени. Це все парадокси, які марш. Пілсудський хоче переводити в життя, — ба, є вже вдоволений з успіхів...

ґія. Права преса заперечує цьому. „Курієр варшавскі“, зближений до клиру заявляє, що це благословенство було призначене для всього польського народу. Становище соціялістів прегарне: як лівий уряд прекатолицької держави може складати заяву про таке благословенство або її спростовувати, сюди чи туди...

— З міської хроніки. Спеціяліст бійок на ножі, на Замарстинові Казимир Брось, що зве себе механіком, порізав свою любку Аврелію Ткач, якої муж сидить у вязниці за нечисті любовні справи. Пані Ткач у шпиталі. Брось десь під голим небом ховається перед поліцією. — У дивний спосіб хотів помститись на своїм товариші, бувший робітник телефонічного Союзу „Паст“, Михайло Зайончек, який обрізував телефонні дроти на дахах. Арештований розяснив, що хотів таким робом завдати чимало праці робітникові Паліковському, який буде мусів лазити по високих домах і все це направляти. За цю злобу суд обрізав волю Зайончкові на чотири місяці. — На рахунок львівських мистців одчинювання кас треба вписати крадіж на залізниці в Дублянах-Ляшках біля Львова. Вломивки винесли касу аж на поле, там розпороли її і взяли 170 зол. — усе майно. Одного з них ще заболоченого від праці, Кузьминського, з 30 зол. у кишені арештувала поліція над ранком на вулиці Сенявській.

— Дві сльози: цісарська та крокодилева. У „Слові Польскім“ з дня 30 травня є вже поема Тайхмана п. з. „Остання ніч у Бельведері“. Щось у роді відомої „Цісарської сльози“, зі шкільних читанок, про те як голова держави плакав тоді, коли не можна було зробити вже нічого иншого. І є в цій поемі характеристичні рядки: „Rzekł: „panowie — jam drug włod Rzeczypospolitej! Pierwszemu kraj dziękował krwiobójczym strzałem, ja drugi w swej Ojczyźnie banitą zostałem, trzeciemu niech Bóg lepiej sprzyja w rządów sztuce“. Łzy duszono. Dokończył: „nigdy tu nie wrócę“. Ця поема стільки варта, що її правда. Вшехполяки за свіжа роблять історію для будуччини. Це саме „Слово Польске“, яке ще скакало з радости, що його однодумець убив першого президента, Наруговича, пускає тепер дві сльози: одну „цісарську“, другу крокодилеву.

— Не мають щастя кольоністи... Пишуть нам: У кольоніста проф. Зайдля, сорокморгового господаря з Купчинцях, тернопільського повіту, служила Мазурка-наймичка. В рік після приїзду на службу повила дитину, котрою заопікувався господар. Слуга почала вести розпустне життя, зуміла присилувати одного з мазурських хлопців до женячки з нею і мабуть це викликало заздрість у инших мазурських парібків. Дня 20. V. над раном згоріла величезна стайня господаря Зайдля, а на стриху в попелищі найшли обгорілого трупа нещасної Мазурки-наймички: обгоріли руки та ноги, але осталась голова, як свідок знущань над жертвою; голова була обкручена мотузом, через уста перевязаний також мотуз — докази, що жертві заткано уста, щоб не кричала. Опісля вдушено та підпалено стайню в надії, що сліди убивства затруться в пожежі. Сталось инакше і поліція має тепер змогу виявити всю гниль, що розгніздилася в мазурській кольонії.

— Подорож довкола світа. У хвилині, коли часопис попаде в руки читача, американський письменник і журналіст Джон Гольдштром, який ще нині летів над Европою, буде вже в дорозі на Сибір, кваплячись виграти свій заклад: що в 30 днях обійде світ. Дотеперішній рекорд був 35 днів і 21 годин. Гольдштром виїхав з Ню-Йорку 19 мая пароплавом і обіцяв обернутись 18. червня. Пароплав переплив океан у 5 днях, на 6 годин швидше, як звичайно. З Плімуту мандрівник полетів літаком до Ротердаму, а звідти через Кельн до Берліна. 27-го в 6 год. вечір був у Берліні. Полагодивши пашпортові формальности у радянськім посольстві і повечерявши, відпочав до 2-ої год. уночі і відлетів до Москви. Звідти полетить до Смоленська, за поспішним поїздом, який перевезе його через Сибір до Монголії, до Мукдена. 7-го червня має бути в Йокагамі, а звідти вернеться пароплавом до Ню-Йорку. Кошта його подорожі вийдуть приблизно до 10.000 долярів. Як ми далеко від фантазій Жюль Верна, який мріяв про таку подорож... в 80 днях.

— Американське „Обєднання“ в квітні. В місяці квітні мало „Обєднання“ українських орґанізацій в Америці 1.503.51 долярів приходу. З тої суми вислано на ремісничу бурсу в Станиславові 500 дол., на ремісничу бурсу у Львові 450 дол., на Рідну Школу 100 дол., на Т-во „Просвіта“ в Львові 50 дол., на студентів 50 дол. і инші поменші жертви.

— Чех проти чеської політики на Закарпатті. Д-р Франтішек Тіхи містить на сторінках ужгородської „Свободи“ статтю в українській і паралельно в чеській мові, в якій осуджує чехізаційну політику на Закарпатті і виступає в обороні прав української мови, пишучи: „Ділити мови на культурні (як це роблять чеські фашисти на Закарпатті, називаючи українську мову некультурною), є варварством останнього сорту, на яке здобувалися колись тільки найбільше шовіністичні Мадяри“.

— Голодовий спорт. У Кельні якась жінка під псевдонімом „Льоні“ позаздрила лаврів голодуючому студентові з Грацу і почала одночасно з ним добровільну голодівку. Вона побила його рекорд, бо голодувала 48 днів і 2 години, втративши 22 фунти на вазі.

— Недільний випуск „Діла“ із 30. м. м., сиґнований переставленим порядковим числом 115 (10.798), замісць **118 (10.795).**

— Філія Українського Красвого Товариства Охорони дітей і опіки над молодіжю повідомляє Вп. Громадянство, що на днях збиратимуть, упрошені студентки і студенти на лісти, фанти на фестин Товариства, який відбудеться дня 10. червня ц. р. на ставі „Світезь“. 1813 1-1

Поминальне Богослуження за упокій членів кружка УПТ. ім. Т. Шевченка (стрийської дільниці) у Львові відбудеться в четвер дня 3. червня 1926 р. в год. 9. в церкві СС. Василіянок при вул. Зибликевича. Просимо о участь в тім Богослуженню. — Старшина Кружка. 1818 1-1

Зі спорту.

„День Українського Спортовця“.

Дня 23. травня ц. р. влаштовував Український Союз при співучасти всіх львівських українських спортових Товариств та спортових секцій ріжних українських установ „День Українського Спортовця“.

Це перше й велике свято українських спортовців, ріжнородна, багата спортова програма, великий вклад праці й гарні артистично виконані афіші нашого артиста П. Холодного стягнули доволі людей на площу Сокола-Батька. Хоч погода не дописала, всетаки ми бачили в цей день вже не тільки прихильників спорту й молодь, але також поважне число наших старших громадян. Можна сміло сказати, що ідея українського спорту зачинає вже й між українським громадянством виборювати собі право горожанства, набирати значіння і зрозуміння.

В святі взяли участь усі секції спорт. т-ва „Україна“, спорт. т-ва Мета, Русалка, Скуд, Плай, Пласт, Лещетарський і Ситківковий Клюб, спорт. секція при Соколі IV. — Личаків, спорт. секція при Союзі Українок — Клепарів.

В годині 3-ій пополудни почалося свято жіночими змаганнями. До бігу на 60 м. зголосилися: Кордубівна, Сітницька, Пригода, Левкович. Перша прибігає до мети Кордубівна в часі 9·6 сек. (60 м.), за нею Сітницька, Левкович, Пригода. Слідував мет кулею (3 кг.). Найкращий вислід осягає Сітницька 7·62 м. і дістає перше місце, друге Пригода, третє Дмитрів, четверте Доманик. У меті ратищем заняла поважне місце Шнитівна (22·05 м.), побиваючи своїх товаришок доволі великою ріжницею. Кошиковий мяч, розіграний між дружинами першого і другого „Скуда“ (3:0), був незвичайно цікавий і добре зорганізований. Кошиковий мяч придбав собі велике признання і дуже скоро защіпився в усіх спортових жіночих товариствах по цілому краю. Дня 3. червня виїзджає „Скуд“ на змагання в кошиковім мячі до Перемишля: Скуд I. (Львів) — Спартанка I. (Перемишль). Як видно, спорт вкорінився глибоко між українським жіноцтвом і праця йде незвичайно гарно.

Потім зачалися мужеські змагання. Перший був мет кулею (5 кг.). Дуже добрий вислід осягає відомий спортовець і мистець запоріжських ігрищ п. Козак (14·98 м.). За ним слідує Булик, що при більше раціональних вправах у поодиноких ділянках спорту може дійти до гарних вислідів. Третє місце дістає Бегей. Мет ратищем: перше місце Кордуба (41·18 м.) друге Бегей, третє Булик. Біг на 100 м.: перший добігає до мети в дуже добрій формі Дахнівський в часі 12 сек., другий два метри за ним Гоцький. Біг з плітками 400 м. Кобзар (Україна) — Шухевич (Пласт). Першенство одержує Кобзар вчасі 1:8, другий прибігає 10 м. за першим Шухевич. Треба зазначити, що Кобзар — це молоденький всесторонній спортовець, що робить гарне враження і дає надії на майбутнє. Олімпійські гінці 1500 м. (Україна). Хоча в цих бігах взяли участь чи не найкращі гінці „України“, то все таки вислід слабший (4:24). Дається відчувати недостача витривалости, як також повільність у передаванні палочок. Учасники тратили багато часу на передавання палочок і тут саме вся хиба.

Змагання копаного мяча — Україна — Русалка 2:4 (2:1). Русалка молода дружина, але за те техніка в неї доволі велика й витревалість. Зуміла гарно вивязатися з важкого завдання зрозуміння гри і скора орієнтація для змагу членам „Русалки“ заняти чи не перше місце в копанім мячі. „Україна“, правда, не в повному складі (більша часть членів грає в чужих товариствах!), грала незвичайно слабо, без ніякої амбіції, „от, щоби грати“. Через відсутність тренінґу і легковаження суперників потерпі а заслужену неадачу.

Змагання в „День Українського Спортовця“ доказали, що рівень легкої атлетики у Львові стоїть доволі високо і заєдно поступає вперед. Учасники набирають щораз більшого довіря в свої сили, певности і спокою. Хоч осягнені висліди дають іще багато до бажання, але працюючи далі пильно й інтензивно, українські легко-атлетики зуміють дорівнати европейським вислідам. **К. Мулькович.**

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.

Вівторок 1.VI. Ходорів.
Середа 2.VI. Ходорів.
Четвер 3. VI. Жидачів.
Пятниця 4. VI. Жидачів.
Субота 5. VI. Рогатин.
Неділя 6. VI. Рогатин.
Понеділок 7. VI. Бережани.
Вівторок 8. VI. Бережани.
Середа 9. VI. Підгайці.
Четвер 10. VI. Тернопіль.
Початок о год. 8·30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 24—?

Кружок УПТ-ва ім. Т. Шевченка на стрийській дільниці у Львові розішле цими днями зичливим землякам книжку д-ра О. Макарушки: „Наука виховання“ і просить приняти її ласкаво та прислати на будову школи належитість за неї 2·30 зол. Книгарська ціна є 3 зол. Даймо нашим львівським дітям рідну школу, бо інакше пропадуть для нашого народа по чужих. 1815 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЗАКЛИК.

Заходом Тов-а Українських рем. ... „ЗОРЯ“ та „УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ“ в Станиславові, улаштовується осінню 1926 другий Ярмарок всего українського виробництва. — Мусимо пізнати себе і познакомитися із своєрідними виробами (промислу, ремесла і торговлі), та засвідчити перед чужими, що ми спосібні творити самостійне економічне життя. В тій цілі комітет Ярмарку звертається до хвальних промислових, реміснячих і торговельних так кооперативних як і приватних фірм, найдальше до 30. VI. 1926, зголошувати свою участь в Ярмарку, зазначуючи з якими експонатами і як велике місце бажано. Докладний речинець Ярмарку і висота мінімальної оплати, буде подана пізніше. Із зголошеннями та по інформації звертатися, до Повітового Союза, Станиславів, Собіського 28, та Української Книгарні Станиславів, Собіського 20.

За Комітет:
Д-р В. Янович, в. р., Інж. О. Дяків в. р.
С. Снігорович в. р.,
1806 *Ф. Жаровський в. р. секретар.* 2—2

Звичайні Загальні Збори „Народний Дім“ кредитової кооперативи з обмеженою порукою в ДРОГОБИЧІ

відбудуться дня 14. червня 1926 о год. 12, зглядно 1. пополудні в кімнатах „Народнього Дому“ при вул. Стрийській ч. 13.

Біланс провірений Ревізійним Союзом виложений в кімнатах Кооперативи до перегляду Впов. Панам членам. НАДЗІРНА РАДА.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповіда: Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.

визмом, і тому парижські жидівські кола, які правдоподібно перший раз почули про істнування якогось Шварцбарта, заявляють, що він не мав ніякого звязку з комуністичною партією і радянським урядом, а свого вчинку доконав виключно з пімсти за невинно пролиту жидівську кров.

Визнавці страшного і мстивого Єгови, що постійно реклямують свою етику, і тут затрубіли у єрихонські труби. І вся жидівська преса грає мельодії про „звірюку" Петлюру і про „ідейного" скритовбийника Шварцбарта. Скритовбийник є зразком жидівських чеснот, вбитий потворою у людському тілі. Подлість чергується з брехнею. А для більшого ефекту ще й додається, що правдоподібно „жертвою петлюрівських погромів впали теж родичі Шварцбарта". Отже не лише обєктивна, але й суб'єктива пімста. Для більшого виправдання львівська „Хвиля" в сфабрикованій тут, на місці псевдокореспонденції з Парижа пускає качки, що нібито „Тризуб" (якого львівські Жиди певно й на очі не бачили) „кормить своїх читачів щотижня найбільш абсурдними, хуліганськими антисемітськими брехнями". Не погоджуючись з політичною лінією й орієнтацією „Тризуба", мусимо ствердити, що про ніякий антисемітизм навіть згадки там нема.

В своїй „обєктивности" львівська „Хвиля" йде ще далі. Вона поквапно передруковує ринштокову нотатку про вбитого з християнської „Ржечпосполітої", в якій читаємо ось такі огидні випари якогось типа з ґалерії „bandits polonais":

„В парижській дільниці студентів, артистичної циганерії, мідінеток, початкуючих акторів, кабаретових звізд, вічних каварняних гостей, світових проходимців, обманців вже кримінально караних і тих, що ще лише ліктем отираються об кримінал, отже на бульварі Сен Мішель впав від скритовбийчої кулі Петлюра. Той екс-актор і екс-управитель лазні, винесений хвилею подій на стоки отомана мітичної України, скінчив так, як кінчать авантурники того покрою."

Далі сиплються на могилу борця за волю свого народу запахущі „квітки" про розбій, крадіж, брехню, зраду, вкрадені золоті рублі (очевидно, награблені у Поляків!) і т. н.

І такі акорди вплітає в свої єрихонські мельодії сіоністичний орган.

Очевидно, в такому світлі, в етичній призмі „вибраного народу" нікчемний скритовбийник Шварцбарт зявляється в авреолі слави і посвяти, а Петлюра, оборонець переслідуваного грабіжницькими ватагами жидівського населення є якимсь страшним, кровожадним потвором, бандитом, блазенським пройдисвітом, нечистивим ватажком розбишацьких банд. Така є жидівська етика, так обходиться жидівська преса з памятю людини, що поклала свою печать на визвольних змаганнях українського народу.

Реферуючи нашу статтю „Носій великої ідеї", „Хвиля" товстим друком подає її заключуюче речення. („Очевидно, скритовбийчий вчинок російського Жида не лишиться без наслідків"), називаючи його „ближче неозначеним і багатомовним".

Авжеж, що ми не можемо ближче означити, ані спрецизувати дальшого розвитку подій на Вел. Україні у звязку з вбивством гол. от. Петлюри. Та ясно, що ця трагедія відібється голосним відгомоном в широких степах України, в серцях політичних прихильників і противників Покійного. Ясно й те, що вона не причиниться до відпряження відносин між українським і жидівським населенням. Навпаки, вбивство Петлюри знову може поставити перед очі мас, на які він мав фасцинуючий вплив, постать носія великої ідеї і спрямувати їх реакцію в сторону тих, з яких середовища вийшов скритовбийник. А які це може мати фатальні наслідки для жидівського населення, головно для жидівських кольоністів!

Жидівська преса, яка ґльорифікує скритовбийника, а обливає помиями память Покійного, не находячи одного слова осуду для свого „героя", медвежу прислугу робить жидівському народові. Тому ще раз звертаємося до жидівської преси, її керманичів і жидівських політиків, щоби вони сховали свої єрихонські труби, бо фальшивий гал с може мати зовсім инший наслідок, як вони сподіються.

* * *

У звязку з убивством гол. от. Петлюри пише „Нає с Вінер Журналь" з дня 27-го травня ц. р.:

„Ген. Петлюра жив від березня мин. року зі своєю жінкою і 14-літньою дочкою в Парижі. Його скрізь дуже любили, а в домі, де мешкав, инші комірники називали його завсіди „дядьком". Він славився добротою. Один український князь близький довірений бувшого голови уряду, заявив представникам преси, що називати Петлюру антисемітом є нісенітницею. Петлюра був тільки патріотом, який боронив з усієї сили свою країну перед большевизмом. Убийник може бути тільки большевицьким агентом або божевільним".

Париський орган П. П. Мілюкова „Послєднія Новості", безпосередно після звістки про вбивство С. Петлюри дня 26. травня, подає обширні подробиці злочину і головні дати життєпису, а окремо такі рефлексії:

„Тепер не пора для оцінки політичної діяльности покійного, яка вповні перейшла в царину історії. Але не може бути й двох гадок щодо оцінки вбивства. Ближчі мотиви й обставини цього акту розбиратиме слідство і покищо маємо ще надто мало даних, щоби ширше писати на цю тему. Без огляду на ці мотиви — нема і не може бути виправдання для того, щоби зводити історичні порахунки при помочі кривавого акту, довершеного сім літ після самих подій, хоча би й не знати якими жахливо-трагічними були ці події — проти людини, що давно відступила від активної діяльности. Еміграційний загал, без ріжниці: Українці, Жиди чи Росіяне, не можуть не осудити без застережень такого вбивства".

„Таймс", найбільший орган світової опінії присвячує в ч. з дня 26. травня С. Петлюрі довшу статтю п. з. „Петлюра. Апостол українського націоналізму", яка починається так:

„Симон Петлюра, якого вбито вчора пополудні в Парижі, був людиною скромного походження, з яким завзували спершу неясно, накінець у рішучій та агресивній формі абстрактну ідею. В останніх роках свого життя він був одним з найчільніших представників українського націоналізму посеред загального російського безладдя".

Після кількох дат з його життєпису та загальних фраз про український рух, в якому прізвища Шевченка та Гоголя мають допомогти зорієнтуватись англійському читачеві, „Таймс" згадує про співробітництво Петлюри в „Слові" у 1906 р., „Раді", пізніше видавання „Украинской Жизні" в Москві і каже:

„Його невгамовно молодечий ентузіязм був дуже характеристичною рисою відродженої провінціональної російської інтеліґенції. Як пів-революційний діяч він по необідности придбав собі деякий політичний досвід... Коли вибухла революція в березні 1917 р., він найшов ширше поле для своєї невтишної енергії..."

Далі йдуть факти про організування ним української армії, наступи на Київ, Берестейський договір, боротьбу з большевизмом, Денікином, і „третю остаточну невдачну польську офензиву проти Москви".

„Повного успіху він не добився ніколи. Його ріжнородне військо мало кепську дисципліну, а він сам, дарма, що палкий український націоналіст, не був професійним військовим, а як політичний провідник виявляв середні здібности. Після остаточної перемоги большевиків у Києві, він переїхав у Польщу, пізнише в Чехословаччину, опісля у Париж, де він пробував утриматись, видаючи український тижневик „Тризуб", з ідеєю демократичної України протиставленої большевизмові".

* * *

Спочутлива телеграма.

Українське Товариство допомоги емігрантам з Великої України у Львові вислало з приводу скритовбивства б. Голови Директорії УНР, і б. гол. отамана її військ Симона Вас. Петлюри на руки його Дружини таку телеграму:

„Шановна Пані!

Управа Товариства Допомоги Емігрантам з Великої України у Львові просить приняти вислови свого найглибшого спочуття й обурення з приводу огидного вчинку російського агента, жертвою якого впав і аш муж.

Шануючи память Покійного, як одного з найвизначніших ідейних борців за незалежну Україну, який життям заплатив за свою відданість цій ідеї, ми певні, що підлий злочин російського наймита, як і нікчемні виступи жидівської та иншої ворожої преси проти Покійного і проти українства не лишаться без належного протесту серед широких мас українських та віримо, що своїм терором російська окупантська влада лише прискорить час свого остаточного упадку і наблизить момент здійснення ідеалів Мученика за державну самостійність України".

шів за місячною оплатою 1 кор. 60 сот. вчив мене „німецького коменюша", мій шеф Пропст говорив зі мною щодня при службі тільки по німецьки, а докінчив справу учитель Петро Костишин з Мужилова, підгаєцького повіту. В часі вакацій приготовив мене за заплатою 36 корон до іспиту і дня 1. вересня 1897 я став учеником І. кляси гімн. в Бережанах.

Здати іспит, то здав, а за станцію вимагають люде 20 корон місячно. Де їх взяти у бідної вдови?

Поворожив у тій справі о. Гавр. Медицький з настоятелем бурси проф. Богданом Лепким і предсідником бурси о. шамбеляном Михайлом Соневицьким (всі три були свояки!).

Я став питомцем бурси в Бережанах за місячною оплатою 8 кор.

Вбрання та книжки справила мати, за перший місяць оплату бурси зложив Л. Пропст, за другий місяць мій далекий вуйко кс. Кароль Людмільський, а далі якось латалося.

Скінчився перший піврік. Я приніс до бурси свідоцтво відзначаючого учня. До дітей приїхали батьки, за добру клясу привезли дарунки — а я став у куті самітний тай розплакався. Мати хвора не приїхала і нема перед ким свідоцтвом похвалитися.

Надійшов настоятель проф. Богдан Лепкий, зрозумів стан моєї душі:

„Михасю! Покажи своє свідоцтво! Гарно, вчися так далі!" — Пішов до своєї дружини, приніс для мене чай, тісточка. І я знову плакав з великої радости, що вже було перед ким похвалитися свідоцтвом!

А там в Слободі плакала моя мати. Перебігав через наше село до Росохуватця ученик II. кляси гімн. Яцко Струхманчук. Спішився, бо й дорогу мав далеку. (З Бережан до Росохуватця 30 км.)

Вибігла з хати моя мати:

— Яцку, маєш добру клясу?

— Добру, бабусю!

— А як там мій Михась?

— Е, що ваш Михась, він „celujący" — тай побіг Яцко далі з поспіху.

Мати заллялася ревними сльозами:

— Десь людські діти, як діти, а мій здурів тай зійшов на целюйонцого — гризлася мати, переповідаючи вістку Яцка моїм рідним. Аж о. Гавр. Медицький втихомирив матір, вияснюючи справу відзначення.

* * *

(Докінчення буде.)

Політична мотилиця.

Віче „народової" молоді у Львові.

В пятницю 28. м. м. було у Львові віче польської „народової" молоді, що, як уже нашим читачам відомо, скінчилося великою бійкою між учасниками того віча й робітниками, у висліді якої було понад 70 ранених. Віче було нечислене (около 200 осіб), а спинюємося на ньому довше тільки з уваги на виголошені на ньому промови.

Найбільше „подвизався" на тому вічу студ. Рер (Коген — чи не Поляк чистої крови?), що виголосив реферат про небезпеку, яка грозить найбільшим нещастям Польщі, а саме „територіяльну автономію Всходнєй Малопольскі", за якою нібито стоїть і сам Пілсудський. Рер виявив себе й неабияким знавцем аграрних відносин „на кресах", бо домагався від уряду і всіх кол польської суспільности ще інтензивнішої акції в напрямі заселення польським елементом слабо залюднених „кресів". Дальше взивав до безоглядного піддання польській культурі цілого простору Річипосполитої, а в освітній ділянці до заспокоювання потреб виключно польського населення. Розуміється, український університет, та ще у Львові, це провокація кожного Поляка і до того „народова" молодь ніколи не допустить. Той самий Рер відкрив небезпеку для цілости Польщі ще в українських пожарних товариствах по селах і обурювався до нестями на „толеранцію" у відношенні до тих товариств польської адміністрації.

По Рері говорив студ. Сосновський про комуністичну пропаганду в Польщі. Для схарактеризування його реферату вистарчить зазначити, що він дер на собі ризи з того приводу, що з Бриґем після його повороту з СР. Р не розправленося негайно по заслузі... Зібрані приняли це, розуміється, гучними оплесками. Цей бесідник виявив усеж таки більше зрозуміння теперішнього положення Польщі, переконуючи присутніх з глубокою вірою, що „комуністична революція стоїть перед дверима польської держави".

Промовляло ще кількох бесідників, з яких деякі говорили без дозволу президії, бо на салі був шум. Забрав у друге слово студ. Рер, що обурювався на польські власти, які ще досі не заборонили гимну „Ще не вмерла Україна". Всі промовці взивали до боротьби з соціялістами, які є авангардом Пілсудського і накликували до створення „Стражи Народової" з метою „не допустити до анархії в державі".

Ухвалені резолюції покриваються з темою виголошених промов. М. ин. „народова" молодь домагається негайного увільнення запроторених генералів, з окрема ген. Мальчевського.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** „Діло" з неділі 30. м. м. сконфісковано за статтю проф. М. Лозинського з „Revue Internationale" п. з. „Польща і Франція". Вичеркнено з неї 4 більші й менші місця. Це 51-а конфіската нашого органу в цьому році.

— **Кооперація — Франкові.** В пятницю 28. м. м. в 12 год. перервали службовики „Народньої Торговлі" і „Центросоюзу" працю на одну годину й поспішили за внутрішнім голосом післяму на могилу Франка. Застали могилу вкриту цвітами й вінком від дівочої школи, біля якого горіла спокійним, ясним світлом воскова свічка. Тов. Кіт відчитав розвідку про значіння Поета, підносячи, що Франко був автором економічного реферату Вас. Нагірного в р. 1883 на всенародньому вічу у Львові. З близького контакту тих обох тодішних діячів слідно, що Франко був співтворцем першої, нині найстаршої кооперативи „Народньої Торговлі". Ідею піднесення економічного стану українського народу, леліяну Франком, здійснюють сьогодня тисячі завзятих каменярів-кооператорів. Підчас поклону тих каменярів своєму Учителеві надійшла також делєґація друкарів, що зложила теж вінок на могилі.

— **Благословенство, за яке свариться.** У вчорашній польській пресі появилась звістка, що польський кардинал Каковський привіз від папи благословенство для марш. Пілсудського та для премієра Бар-

Ахілевою пятою марш. Пілсудського є те, що він фактично не спірається на ніяку політичну групу, — до ніякого політичного табору не признається й признатися не хоче. Тимчасом ситуація склалася так, що став він чоловою людиною — „mężem sztandarowym" — цілої політичної лівиці, навіть включно з „незалежними" („Н. П. Х.") й комуністами в гарячий рішаючий час. І ось новий парадокс: М рш. Пілсудський виступив передусім в імени добра армії і він є занятий лише армією. Злодії публичного гроша, корупціонери, соймові гешефтярі і подібна наволоч зруйнували державний скарб, а першою жертвою їх злочинної роботи паде армія, коштом якої хотять нині рятувати дефіцитовий буджет, — ось суть розумування маршалка. Армія для нього є усім і все повинно йти для армії. Иншими словами, він є тим, чим звикли вважати всюди голову військової партії. І ось звеличника мілітарної сили з цілою енергією підпомагає — політична й соціяльна лівиця! Справді, видовище ніде невидане. Але це ще не все. Лівиця ставить усю свою долю на „карту Пілсудського", вяже з його іменем свою політичну програму й політичні дезидерати, всею силою пари форсує його, але й жадає від нього форсування її. Тимчасом Пілсудський того не хоче! Це правда, що побіду Пілсудському дало проклямування соціялістичною організацією генерального страйку, та що ліво настроєні залізничники були в останніх випадках (є і будуть в подібних історіях!) язичком при вазі. А проте марш. Пілсудський вважає, видко, себе дуже мало морально зобовязаним супроти політичного табору лівиці. Фактом є, що безпосередньо перед своїм виступом він з провідниками лівиці не порозумівався, що ділав виключно на підставі порозуміння з людьми зі свого військового оточення (евентуальних закордонних впливів не беремо тут під увагу), і що ані безпосередньо після закінчення „воєнних операцій", ані по нинішній день з табором лівиці не звязався! А тимчасом поодинокі групи табору лівиці просто перелицитовуються в ідолопоклонному розславлюванні маршалка, за яким вони, мовляв, готові в огонь і в воду!...

Така парадоксальна ситуація довго трівати не може. Вона вже зазначилась скрегітливими згуками. Над ними пройшли якось до порядку, зашітькали їх, вдаривши у ще сильніший тон пеанів, та цим ситуація ледве чи вратована. Маємо на увазі відмову маршалка прийняти диктатуру. Розчарування на лівиці було страшне, але вона зробила добру (сильно квасну!) міну до поганої гри й прийняла всупереч власному переконанню „легалізаційно-пацифікаційні" аргументи маршалка за свої. Потім пронеслась поголоска, що марш. Пілсудський при обмірковуванні можливостей президентських виборів, мав висловитись, що можна би навіть і ендека вибрати, аби чесну людину, ось напр. князя Четвертинського! Можна уявити собі констернацію серед пепесівців, „визволенців" та брилівських „хлопів"! Але ось справа приймає щораз неприємніший оборот.

Отже кажуть, що марш. Пілсудський не хоче швидких нових соймових виборів. Справа нинішнього сойму є настільки справою пересудженою, що нема соймового клюбу, який не вважав би доцільним негайне розвязання сойму. Здається, що пересудженим є теж питання, що не сойм буде ухвалювати зміну виборчої ординації (яка безумовно ухваленою буде!), лише уряд на підставі спеціяльних уповноважень, отриманих від сойму, — шляхом октройованого закону. Річ лише в тім: які уповноваження має одержати уряд, на як довго і в як широкому маштабі?! Уповноваження для уряду в напрямку зміни істнуючої виборчої ординації вяжуться тісно з передбаченими уповноваженнями для нового президента, передусім в напрямку 26 § конституції про право розпуску сойму, а далі — щодо права самовільного десигнування уряду на перехідний безпарляментарний час. Правиця лякається, що Пілсудський, ставши президентом й отримавши від конаючого сойму майже диктаторські уповноваження, може згодом покликати до життя чисто лівий кабінет для переведення виборів. Тимчасом Пілсудський — як сказано — взагалі не тужить за новим соймом і тим самим ставить цілу лівицю просто у фатальне становище: адже вона раніш уже бажала собі марш. Пілсудського диктатором, без усяких виборчих церемоній та президентських титулів, саме задля негайного розвязання цього сойму й такогож негайного розписання нових виборів!

Відложення нових виборів на пів року, а то й на рік іде не лише всупереч конституції, яка передбачує 90-денний виборчий термін, але відкриває широке поле надій для правиці та вибиває з рук наймогутніші актуальні виборчі гасла лівиці. Виходить, що лівиця, борючись за редукцію армії, допомагає до побіди голови своєрідної „військової партії", що лівиця, голосячи явно гасло антиконституційної диктатури, готова переперти побідного маршалка на конституційного президента з диктаторськими правами, які той готов ужити проти лівиці!

Чи можуть істнувати більш парадоксальні комбінації, біля яких всеж таки крутиться істнування держави? І чи можна сумніватися, що на випадок здійснення тих комбінацій (чому вони не малиб здійснитися, як здійснилось у Польщі стільки инших парадоксів!) польська лівиця кінець кінцем таки прийде до переконання, що вона не може вічно служити політичною підпорою людини, яка цілком не має зрозуміння для соціяльних гасел лівиці та нехтує її політичними інтересами? Щож тоді? Тоді щойно минула би доба військових „пучів" та прийшлаб доба соціяльних заворушень. Це ще далеко, а проте все воно невиключене, бо вічно жити парадоксами ніяка держава чейже не зможе.

І. Кедрин.

Єрихонські труби.

Вже в старому завіті найсильнішою зброєю Жидів був великий крик і галас. Єрихонські труби, від сили голосу яких повалилися міцні мури укріпленого міста, є з одного боку символом жидівської сили, а з другого боку їх тактики і метод. Нехай тільки який Жид розминеться з постулятами права, або нехай він буде запідозрений в якому суперечному з обовязуючим правом вчинку, зараз знімається піднебесний крик, порушується тим галасом небо і землю, шукається винуватців поза особою виновника, підноситься його на найвищий ступінь чеснот.

Недавно були ми свідками ославленої штайгеріяди. З сірого молодого чоловіка зроблено якогось казочного героя клясичних чеснот, його мнимою чи дійсною трагедією потрясено серця всього світового жидівства, пущено в рух всі пружини і засоби, від найпростіших до найбільше рафінованих. Голосні труби, що відбивалися вже не об мури Єрихону, але об мури всього світа, та опоясували рівниками й полуденниками весь земний гльоб, мали на меті стероризувати всх і вся. Та хоч цей галас фактично за ніщо стояв у різкій диспропорції до ваги справи, то всетаки в деякій мірі міг бути зрозумілий. Таж говориться про невинну людину, про тріюмф справедливости і т. и.

Але парижська трагічна подія є вже иншого покрою. Російський Жид Шварцбарт, в звірський спосіб скритовбийчо позбавив життя передового представника української політичної еміграції, віддаючи до нього чотири кулі навіть тоді, коли він лежав на землі в калюжі крови.

Скритовбийник Шварцбат, який спершу бачив „різню" Жидів на Україні з вікон поїзду Одеса-Петроград чи Петроград-Одеса, по двох днях вже виавансував на безпосереднього войовника з „бандами" Петлюри. Жид. телегр. Агенція подає, що з вибухом революції Шварцбарт виїхав з Франції в Росію і вступив до червоної армії (яка — розуміється — в тому часі не складалася з банд!), був — мовляв — наочним свідком „страшної різні Жидів" і заприсяг Петлюрі пімсту. Одначе він не шукав зустрічі з „різунами" в бою, тільки вернув у Францію до свого годинникарського столика, бо — мовляв — „не міг погодитися з істнуючим совітським ладом". Виходить з того, що Шварцбарт вступив до червоної армії не чого иншого, а лише задля того, щоби мати обсерваційну точку для слідкування за жидівськими погромами

Не можна сумніватися, що товчком для вчинку Шварцбарта не були ніякі погроми. Бо колиб це було основою його револьверового виступу, то на те було сто нагод не по сімох літах від уступлення Петлюри з широкої політичної арени, але в часі його урядування або безпосередньо після закінчення воєнно-революційної доби. „Inni szatani byli tu czynni", а їх орудям російський Жид-комуніст. Але жидівській буржуазії не личить pro foro externo звязуватися з більшо-

Д-Р МИХАЙЛО ЗАХІДНИЙ.

Як Іван Франко післав мене до гімназії.

(Спогад в 10-ті роковини смерти поета.)

Покійний мій батько Василь, господар і дяк у Слободі золотій, бережанського повіту, полишив мені в спадщині 56 квадратових сяжнів городу, три чвертки морга поля в ниві „на Заворах", та прекрасну бібліотеку з видань Наумовича.

Кличі: „Молись, учись, трезвись, трудись!" стали для мене заповітом батька, довголітнього члена Виділу філії Общества ім. М. Качковського в Бережанах. Я скінчив дві кляси народньої школи та павзував, бо в селі не було вчителя. В наше село приїхав почтар Жид Л. Пропст. Маючи доволі багато часу, я услугував на почті за місячною платнею 3 кор., та розносив по селі і до двора листи за означеною почтовим урядом оплатою по 2 сот. від картки і по 4 сот. від листа. Яко листонос приносив я денно до дому 40 до 60 сотиків на хліб, молоко, сіль і нафту та на удержання матері, молодшого брата Федя і сирітки сестрінки.

Добре нам жилося, люде в селі завидували старій дячисі...

Щодня приходили на почту: парох о. Гавр. Медицький, москвофіл, Тимко Старух, що на емеритурі поселився в селі, народовець, стрий Василь Кіналь, господар-радикал, що передплачував „Громадський Голос".

На почті читали часописи, політикували.

В р. 1897 помістив Іван Франко в „Громадському Голосі" пісню „Який то вітер шумно грає". Пісня на щоденних гостей на почті зробила своєрідне враження. Прочитували її по кілька разів, розглядали кожний уступ, добираючись до змісту і до форми вірша.

— Прекрасна пісня — говорив Тимко Старух — в коротких віршах поет уміло змістив усю злиденну мужицьку долю. Хібаж не суща правда, що ми ті, що гнемося як лози, а покірні як вівця; що ми ті оферми, ті рекрути, гарматне мясо на війну; що ми ті, котрим заперті двері, запертий до свободи шлях, що маємо права на папері, а обовязки на плечах; що ми ті, що платимо податки, собіж лишаєм труд і плач? Хібаж недоля, голод лютий не заставляє наших мужиків кидати свою землю і мандрувати в голоді й холоді в чужину, в світ за очі? А що цінне й нове в пісні: це віра у відродження мужицьких мас!

Послухайте панове тих слів поета:

Та вже не довго тої муки,
Нам час не датися на глум,
Здіймуться дружно хлопські руки
І просвітліє хлопський ум!
А всіх, хто явно або тайно
Нам ладить пута і ярем,
Всіх дармоїдів радикально
Із свого краю виметем!

Так це визов до боротьби з надією на побіду мужицьких мас! Прекрасна пісня боротьби, та важка для нашого селянства до вивчення. Я дав її вивчити одному хлопцеві Михайлові Б.: він вчився через три дні, а як я його перепитував, він защукався і не докінчив".

Почтар Пропст мовчки прислухувався розмові присутніх про нову пісню Франка і — немов відповідаючи на останні слова Старуха, докинув від себе:

— А мій Михась вивчиться тої пісні за одну годину!

— Йдемо в заклад на 10 корон, що не вивчиться в такому часі — промовили о. Медицький, Старух та Кіналь.

— Приймаю заклад — відповів почтар.

Прибили заклад долонями, покликали мене, казали прочитати пісню і питали в якому часі її вивчуся.

— За пів години — відповів я.

Вхопив в руки „Громадський Голос" з віршом, побіг до своєї хати, випросив з ванькира сусідок, що прийшли до моєї мами з кужілем, замкнувся сам у ванькирі і бубнив пісню!

За 25 хвилин зголосився на почті до іспиту та переповів пісню гладко.

Погладили мене по голівці, дали по шістці і виплатили почтареві виграний заклад в сумі 10 корон.

— Ті гроші це для Михася на щадничу книжочку — сказав почтар.

Це був перший мій заробіток, що опинився на щадничій книжочці, виставленій на моє імя — за вивчену пісню Франка.

Від того часу мої старі знайомі з почти не дали спокою моїй матері, вговорюючи її, щоби не марнувала хлопця і дала мене до гімназії.

— З чого, за що? — плакала мати — так поки він заробляє, то й ми жиємо, а що буде далі?

Та вдача у моєї матері була така, що як вже на що напосілася, то мусіла того доконати.

— Добре, пішлю Михася до гімназії — сказала мати, не можучи стерпіти того, що я по ночах не спав і плакав, бо рвався до науки.

Емеритований двірський офіціял Бачинський на протязі двох міся-